

Atskaite par dalību COPA/COGECA un Eiropas Komisijas rīkotajā darba grupā:

Piens un piena produkti

09.07.2012., Brisele

Izskatāmais jautājums: Piena un piena produktu darba grupas vadītāja un vietnieku vēlēšanas.

Rezumējums: Uz vadītāja amatu bija tikai viens kandidāts Mansel Raymond (Lielbritānija), kas pirms tam bija vietnieks, tas arī tika ievēlēts.

Uz 2 vietnieku vietām izvirzīti bija 3 kandidāti: Tommaso Mario Abrate (Itālija), Roman Santalla Agra (Spānija), Sami Antero Kilpelainen (Somija). Aizklāti balsojot ar balsu vairākumu tika ievēlēti- Sami Antero Kilpelainen (Somija), Tommaso Mario Abrate (Itālija). Es balsoju par Sami Antero Kilpelainenu.

Izskatāmais jautājums: Tirgus situācija, tendences un menedžments.

Rezumējums: AGRINFO sistēmā ir pieejama prezentācija, tāpēc atskaitē tikai runātais un komentētais. Visā ES kopumā šogad pieaug piena ražošana, bet visstraujāk tieši jaunajās dalībvalstīs. Situācija nākamajos mēnešos attiecībā uz piena cenām stipri ir atkarīga no saražotajiem piena daudzumiem. Palielinoties siera ražošanai, var sākt kristies siera cenas, kas nozīmēs arī piena cenu samazināšanos. Jūnijā piena produktu cenas pavisam nedaudz paaugstinājās, tas varētu stabilizēt piena cenas. 3.un 4.ceturksnī plānojas cenu stabilizācija. Dramatiski visā ES pieaug lopbarības izmaksas un sasniedz 36-37 centi uz piena litru, atsevišķās valstīs pārsniedzot piena cenu.

Uz jautājumu vai ir iespējams palielināt intervences cenas, jo tās ir būtiski zem piena pašizmaksas ES, atbilde bija, ka tas legāli nav iespējams, jo tās ir fiksētas likumos.

Pircēji veikalos arvien biežāk izvēlas lētākos produktus, un krītas piena produktu patēriņš.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

Jaunajā Lauksaimniecības politikā uzsvars tiek likts uz tirgus orientētu l/s ražošanu. 2010.gads parādīja, ka piena ražotāji ātri reaģē uz cenu palielinājumu pienam attiecīgi palielinot arī izslaukumus.

Komentāri no dalībvalstīm:

Lielbritānija- smags stāvoklis, piena cenas par 2,5 centiem samazinājās maijā, pēc tam par 2,5 centiem jūnijā un prognoze, ka līdzīgs kritums gaidāms arī augustā un sagaidāmā cena 30 Eiro centi. Notiek zemnieku sapulces, mēģina piespiest vairumtirgotājus samazināt uzcenojumus. Piensaimnieki gatavojas protestiem Londonā ar vismaz 1000 zemnieku piedalīšanos.

Vācija- kvotas izpilde 101%. Piena cena 30,3 Eiro centi, kas ir par 0,5 zemāk kā aprīlī. Zemniekiem situācija pagaidām stabila un piena tirgus arī stabils.

Dānija- kvotu tikai nedaudz, bet neizpildīja. Cena samazinājusies par 1 centu un pašreiz 31,8 centi.

Īrija- kvota pārpildīta par 1%. Šobrīd slikto klimatisko apstākļu dēļ piena ražošana samazinājusies, cena 28,5 centi, prognozē nelielu cenas samazinājumu.

Itālija- piena cenas ir zem ražošanas pašizmaksas. Zemniekiem un kooperatīviem ir maza ietekme uz vairumtirdzniecības ķēdēm. Tuvojas kvotas izpildei, cena nedaudz ir paaugstinājusies.

Francija- piena ražošana šogad palielinājusies par 3%. Piena cenas nedaudz samazinājušās pēdējos 3 mēnešos.

Somija- ražošana ir 10% zem piena kvotas un salīdzinot ar 2011. gadu, piena ražošana samazinās. Vidējā piena cena 36,8 centi, par kvalitatīvāko pienu 39,3 centi. Pavasarī Krievijas eksporta tirgus bija labs, pašreiz situācija ir neskaidra, kas var ietekmēt piena cenas.

Austrija- kvota ir pārpildīta. Cenas pagaidām pienam labas 31-32 centi – tās ir nedaudz samazinājušās, bet uz rudeni cer, ka atkal stabilizēsies.

Spānija- kvota nav izpildīta. Šajā kvotas gadā piena ražošana palielinājusies par 5%. Galvenā problēma ir ražošanas izmaksu straujais kāpums. Pirmo reizi vēsturē lopbarības izmaksas sāk pārsniegt piena cenu. Situāciju smagāku dara valsts ekonomiskā krīze, cilvēku pirktpējas krišanās.

Polija- situācija pavisam slikta, piena cena 4 mēnešos samazinājusies par 5%. Prognozes liecina, ka rudenī piena cenas varētu noslīdēt zem pagājušā gada līmeņa. Nepieciešamas eksporta subsīdijas, jo visu saražoto pienu valstī nevar patērēt. Arī intervences cenas nepieciešams paaugstināt vismaz par 15%.

Slovākija- kvotas izpilde 90%. Cena pašreiz ir 28,8 centi, jeb 2010.gada līmenis, kas ir par 4 centiem zemāk kā gada sākumā. Kopējais piena cenas samazinājums ir 8% un zemnieki ir neapmierināti ar situāciju.

Nīderlande- kvotas pārpilde tikai 1%. Zemnieki stipri gaida kvotu sistēmas beigas. Piena cena salīdzinoši stabila - 30 centi. Palielinās lopbarības izmaksas.

Portugāle- ražošana palielinājusies par 5%, bet tāpat kvotas neizpilde ir 7%. Cenas samazinās, to ietekmē krīze valstī.

Lietuva- piena cena 23- 24 centi un viszemākā ES.

Kopumā ES piena cenas šogad samazinājušās par 5-10%. Lopbarības cenas pieaug dramatiskā tempā un prognozes liecina, ka rudenī lopbarības cenas nemazināsies. Piena ražošanu jūtam palielinās jaunajās dalībvalstīs, kur Latvija ir līdere ar +10%. Situāciju ar piena cenām nākamajos mēnešos noteiks sviesta cenas pasaules tirgos, jo, tām samazinoties, palielināsies siera ražošana, un tad var samazināties siera cenas. Jūnijā piena produktu cenas ir nedaudz stabilizējušās. 3.un 4. Ceturksnim tiek prognozēta tikai cenu stabilizēšanās.

Intervences cenas legāli ES nevar paaugstināt, jo tās ir fiksētas likumos. Pircēji veikalos arvien vairāk izvēlas lētākos produktus, un arī piena produktu patēriņš ES šogad ir krities.

Izskatāmais jautājums: Kopējā Lauksaimniecības politika- ieinteresēto pušu viedokļi.

Rezumējums: Īsi sakot, zemniekiem nevienā valstī nav skaidrs, ko tā mums ir devusi, apmierināta par to ir tikai EK un jūtās kā kaut ko labu paveikusi, tikai nav skaidrs, ko īsti, lai stabilizētu piena tirgu un pasargātu no jaunām krīzēm. Lauksaimniecības politika tika plānota attīstīt uz brīvo tirgu orientētu ražošanu. Jaunajā plānošanas periodā 2. asī plānojas pasākumi atsevišķiem reģioniem palīdzēt pārkārtoties uz tirgus orientētu ražošanu un izdzīvot krīzes situācijā, kas veidosies atceļot kvotas. Brīvajā tirgū ir labi gadi un slikti gadi, un 2010.gads, kad piena cenas bija labas, parādīja, ka ES zemnieki ātri māc reagēt uz to un strauji kāpināja ražošanu.

Izskatāmais jautājums: „Piena paketes” ieviešana, jaunais plānošanas periods.

Rezumējums: Kipra jūlijā pārņem prezidentūru un ir apņēmusies nobeigt sarunas par tiešmaksājumiem. Eiropas Parlamentā jaunākajiem dokumentiem arī jāparādās jūlija pirmajā pusē.

Lielākajā daļā dalībvalstu ir prasība, ka intervencei ir jābūt kā stabilitātes instrumentam un tam ir jādarbojas efektīvi, ko neizjūt reālajā dzīvē.

Kopumā ES piena lopkopībai izmantojamās platības arvien samazinās. Lielbritānija aizrāda, ka no vienas puses ES uzsver un grib virzīt ražošanu uz brīvo tirgu, tajā pašā laikā neļauj uzart dabīgās pļavas un ganības. Dānijā, ieviešot Kopējo Lauksaimniecības politiku, piena ražojošo saimniecību skaits ir samazinājies par 26%.

Uz jautājumu, vai varētu veidot atdalītos maksājumus nevis uz saražotās produkcijas daudzumu, bet uz dzīvnieku skaitu, atbilde bija, ka tā ir iespēja, ko dalībvalstis var izmantot un nevajag teikt, ka nav iespējams atbalstīt.

Zaļajā paketē ir noteikts, ka jābūt vismaz 30% finansējuma, tikai katrai dalībvalstij jādomā kā to gudri izmantot.

EK un Parlaments neko vairs nemainīs Piena paketē, jo 30.martā tā tika apstiprināta. 3.oktobris + 6 mēneši ir laiks, kurā Piena pakete jāievieš visās dalībvalstīs.

Piena programma skolām nebeigsies un tiek domāts kā to paplašināt. Tajā plānots iekļaut arī bērnudārzus.

Izskatāmais jautājums: Lauksaimniecības produktu popularizēšana un reklamēšana.

Rezumējums: Jau martā tika prezentēts lielais projekts Eiropas garšu reklamēšana. Informējot, reklamējot ir jāizceļ ES lauksaimniecības produktu, t.sk. piena, kvalitāte, uzturvērtība u.c. Komentāri no dalībvalstīm ir skeptiski par šī projekta ekonomisko lietderību un efektivitāti. Informāciju pieņemam zināšanai.

Izskatāmais jautājums: Pasākumi l/s dzīvnieku labturības uzlabošanai.

Rezumējums: jaunākajai informācijai jāseko līdzi AGRINFO sistēmā. Dānija savas prezidentūras beigās noveda līdz galam prasības dzīvnieku transportēšanai. Dienas kārtībā sarunās starp EK un Parlamentu arvien vēl tiek apspriests jautājums par elektronisko liellopu identifikāciju. EK aizstāv viedokli, ka tam ir jābūt brīvprātīgam pasākumam, jo tas ir dārgs pasākums.

Parlaments uzstāj uz to, lai jaunās prasības būtu reāli izmantojamas saimniecībās tās ganāmpulka veselības stāvokļa celšanai. Sākotnēji jauninājumus plānojas ieviest kā pilotprojektus atsevišķās valstīs. Labturības prasībās tiks iestrādāti rādītāji, kas obligāti būs jāreģistrē, tie varētu būt ~28 rādītāji, piem., kāju veselības stāvoklis, vielmaiņas slimības, krišanas iemesli, auglības problēmas, u.t.t.

Lielbritānijā jau pašreiz saimniecību apdrošināšanai ir obligātas labturības prasības, kas jāievēro, kas, protams, ir papildus izmaksas saimniecībām.

Izskatāmais jautājums: Informācija par sarunām ar pasaules tirgiem

Rezumējums: atskaite īsa, nekāda progresa. Kanāda arī neplāno dot nekādas papildus kvotas piena produktiem.

Izskatāmais jautājums: Piena produktu apzīmēšana.

Rezumējums: Līdz 2014.gadam Parlamentā ir jāiesniedz piena produktu apzīmēšanas noteikumi. Pie tā strādā DG Sanco, DG Agri un sīkāka informācija gaidāma nākamajās sanāksmēs. Aktuāls ir jautājums par piena izcelsmes valsti, jo pierobežās bieži pienu iepērk arī no kaimiņvalstīm un tad nav skaidrs, ko uzskatīt par piena ražotājvalsti, jo piens no dažādām valstīm rūpnīcās sajaucas.

Kopsavilkums/ leteikumi nākamajam darbam:

1. Piena cenu attīstības scenāriji ir diezgan nestabili ne tikai saistībā ar piena ražošanas kāpumu ES, bet straujo piena ražošanas tempu pieaugumu visā pasaulē.
2. Latvijā zemniekiem ir jāskaidro piena paketes ieviešana Latvijā.
3. Nopietni jāizvērtē jaunā LAP iespējas atbalstīt pienu ražojošās saimniecības pārejas periodā pēc kvotu atcelšanas, caur visiem ES piedāvātajiem pasākumiem.
4. Jādiskutē ar Zemkopības ministriju, kā rīkosimies brīdī, kad pārpildīsim piena kvotas, kas maksās soda naudas (valsts vai arī reāli ieturēs no zemniekiem). Zemniekiem jāskaidro, jāatgādina laicīgi, par kvotu pārpildes soda naudām.
5. Paldies Viktorijai par organizatorisko jautājumu risināšanu.

Silvija Dreijere

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA